A.E. VAN VOGT
OROLOGIUL TIMPULUI

(din volumul Cartea lui Van Vogt
The Book of van Vogt, 1972)

– Căsătoria este o instituţie sacră, spunea Terry Maynard, ori de câte ori era în vervă. Ştiu prea bine ce spun. Am fost căsătorit de două ori: prima dată, de mult, în 1905, şi apoi în 1967. Un asemenea interval de timp între două căsătorii îţi iă posibilitatea să judeci corect. Şi spunând aceste vorbe, se uita cu drag la nevasta lui, Joan. Numai că, în seara aceea, ca niciodată, ea oftă, îşi aprinse o ţigară, se lăsă pe spătarul scaunului şi murmură:

– Terry, copil fără minte ce eşti, iar o iei de la capăt... Apoi sorbi din cocteil, privi roată, cu ochii ei de un albastru limpede, pe toţi musafirii de faţă, şi zise:

– Terry e pe punctul să vă spună povestea iubirii noastre. Dacă aţi mai auzit-o, poftiţi în sufragerie unde găsiţi sandvişuri şi tot ce vă mai pofteşte inima.

Doi bărbaţi şi o femeie se ridicară şi ieşiră din cameră. Terry strigă în urma lor:

– Oamenii au râs de bomba atomică până în clipa când le-a căzut în cap. Mai devreme sau mai târziu, cineva o să descopere că povestea mea nu e doar o poveste şi atât. Ceea ce am să vă spun s-a întâmplat în realitate şi, la urma urmei, i s-ar putea întâmpla oricăruia dintre voi. Când mă gândesc la ucigătoarea lume a posibilului, bomba atomică mi se pare un soi de feştilă fumegândă...

Un bărbat din grupul care rămăsese de faţă întrebă, pe un ton nedumerit:

– E ceva ce eu nu înţeleg. Ce legătură este înte prima ta căsătorie, cea din 1905, şi bomba atomică? Dacă lăsăm deoparte eventuala supărare pe care ar putea să o simtă fermecătoarea ta soţie la gândul că n-a avut cum să-şi înfigă gheruţele în frumoasa piele a fostei ei rivale...

– Domnule – răspunse Terry – ia seama cum şi ce vorbeşti despre fosta mea soţie, odihnească-se în pace!

– Odihna n-o s-o cunoască niciodată! Am eu grijă de asta, spuse Joan Maynard.

Se instala apoi mai confortabil în scaun şi adăugă, cu vocea caldă:

– Povesteşte, dragul meu.

Şi soţul ei începu să-şi depene povestea:

– Când aveam zece ani, mă fascina pendula cea mare din hol. O s-o vedeţi, la plecare. Într-o bună zi, am deschis uşiţa de jos şi mă jucam cu pendulul. Atunci, am văzut că pe el erau scrise nişte numere. Primul se afla la capătul de sus al tijei şi era 1840. Şi tot aşa, câte un număr, până jos. Ultimul era 1970. Eram în 1950 şi îmi amintesc că am fost surprins de un lucru: micul indicator de pe greutatea transparentă era fixat în dreptul numărului 1950. Mi-am zis atunci, în gândul meu, că tocmai descoperisem ceva esenţial despre felul cum funcţiona orologiul. După ce a trecut primul val de bucurie, am început, bineînţeles, să mişc greutatea de colo colo şi îmi amintesc că am urcat-o până în dreptul cifrei 1891. În acel moment, m-a cuprins o vrajă ameţitoare. Greutatea mi-a scăpat din mână şi am alunecat pe podea. Mă simţeam rău. Când am deschis ochii, am zărit o femeie tare ciudată, iar în jurul meu totul era schimbat. Vreau să spun mobila şi aranjamentul lucrurilor în casă, căci, de fapt, mă aflam în acelaşi loc. Casa aparţinea familiei noastre de o sută şi mai bine de ani. Dar nu eram decât un biet copil de zece ani şi m-a cuprins spaima, mai ales când am văzut-o pe femeia aceea. Avea cam la patruzeci de ani. Purta o fustă lungă şi demodată iar buzele i se făcuseră subţiri ca aţa, de mânioasă ce era. În mână avea un băţ. În timp ce eu abia mă ridicam, încă nesigur pe picioare, ea începu să vorbească:

– Joe Maynard, de câte ori ţi-am spus să nu te apropii de ceasul ăsta?

Când am auzit-o că-mi spune Joe, am înlemnit. Pe atunci, încă nu ştiam că numele bunicului meu fusese Joseph. Şi mai era ceva ce m-a uimit peste măsură: accentul cu care vorbea femeia. Exprimarea era cât se poate de precisă, dar n-aş putea s-o redau exact şi în amănunt. Al treilea lucru, care m-a paralizat, a fost constatarea că figura ei, pe măsură ce mă uitam mai bine, începea să mi se pară oarecum cunoscută. Era chipul

străbunicii mele, al cărei portret atârna pe un perete, în biroul tatălui meu.

„Pac!" şi băţul m-a pocnit peste picior... Am tulit-o către uşă, trecând uşor pe lângă ea şi ţipând ca din gură de şarpe. Am mai auzit-o cum striga după mine:

– Joe Maynard, o să vezi tu ce te aşteaptă când s-o întoarce acasă taică-tu!

Ajuns afară, am păşit în plin tărâm al fanteziei: în lumea simplă a unui orăşel de la sfirşitul veacului trecut. Un câine a început să latre şi s-a luat după mine. Trotuarele erau de lemn iar pe străzi galopau cai. Eu crescusem înconjurat de automobile somptuoase şi călătorisem cu autobuzul. Nu puteam accepta schimbarea. Următoarele ceasuri mi s-au şters complet din minte. Ştiu doar că, la un moment dat, s-a întunecat şi m-am strecurat înapoi spre casa cea mare. Prin singura fereastră luminată, am tras cu ochiul în sufragerie. N-am să uit cât oi trăi scena pe care am văzut-o atunci. Străbunicul şi străbunica mea stăteau la masă şi alături de ei se afla un băiat de vârsta mea. Copilul acela îmi semăna leit. Numai că părea atât de înfricoşat cum eu sper să nu fiu vreodată. Străbunicul tocmai vorbea. Era atât de furios încât auzeam limpede vorbă cu vorbă, prin geam:

– Asta-i prea de tot. Cu alte cuvinte o faci mincinoasă pe propria ta mamă. Am eu grijă de tine, după-masă.

Mi-am dat seama că Joe o păţise, din pricina mea. Pentru mine însă, singurul lucru cu adevărat important era faptul că nici unul din ei nu se afla în hol, lângă pendulă. M-am furişat în casă, tremurând, fără să ştiu exact ce am să fac în continuare. M-am apropiat de ceas, în vârful picioarelor, am deschis uşiţa de jos şi am reaşezat greutatea în dreptul lui 1950. Am acţionat ca un automat. Eram înmărmurit de spaimă.

Următorul lucru de care îmi amintesc este vocea cuiva, care ţipa la mine. O voce cunoscută. Când m-am uitat, l-am văzut pe tata.

– Ticălos mic ce eşti, – striga el – cred că ţi-am spus foarte clar să nu te apropii de ceasul ăsta!

Pentru prima dată, bătaia a fost o adevărată uşurare. De atunci şi până la sfârşitul copilăriei mele nu m-am mai dus în preajma orologiului. E drept că am îndrăznit, la un moment dat, să pun câteva întrebări prudente despre strămoşii mei. Tata s-a

arătat foarte rezervat. Ori de câte ori îl întrebam câte ceva, se uita în gol şi spunea:

– În anii copilăriei mele, s-au petrecut lucruri pe care nici eu nu le înţeleg, băiete. Într-o bună zi, o să-ţi povestesc totul.

S-a prăpădit pe neaşteptate, de pe urma unei pneumonii, când eu împlinisem treisprezece ani. A fost un mare şoc financiar şi emoţional. Mama a fost nevoită să vândă, printre alte lucruri, şi vechea pendulă. Aveam intenţia să transformăm casa într-o pensiune, ca să putem supravieţui, când, pe neaşteptate, dezvoltarea industrială a oraşului a sporit valoarea unui teren pe care-l aveam într-un alt cartier. Mă tot gândisem la bătrânul orologiu şi la experienţa pe care o trăisem dar au intervenit altele: anii de colegiu, apoi şederea în Vietnam – acolo am fost ceva ce s-ar putea numi un funcţionar glorios, cu gradul de căpitan – şi n-am avut cum să caut ceasul mai devreme de începutul anului 1966. I-am dat de urmă cu ajutorul misitului care-l cumpărase de la noi şi am plătit de trei ori mai mult decât luasem pe el. Dar ştiam că merită.

Greutatea alunecase până în dreptul numărului 1966. Coincidenţa m-a făcut să tresar. Apoi, a apărut ceva şi mai interesant. În partea de jos a pendulei, am găsit o comoară, ascunsă sub tăblie: jurnalul bunicului meu. Prima însemnare era datată 18 mai 1904. Stând în genunchi, cu jurnalul bunicului în mână, m-am hotărât să fac o încercare. Oare experienţa pe care o trăisem în copilărie fusese reală sau doar o simplă nălucire? Nu m-am dus cu gândul, atunci, chiar la data notată la începutul jurnalului. Cu toate astea, cu un gest firesc, am pus greutatea în dreptul lui 1904. În ultima clipă, ca măsură de precauţie, am înşfăcat greutatea de cristal. La atingerea ei, m-a cuprins un val de căldură şi am avut senzaţia clară că bucata aceea de cristal vibrează. De data asta, n-am mai simţit nici un fel de ameţeală. Cu un uşor sentiment de umilinţă, tocmai eram pe punctul să renunţ, când am privit mai atent în jur. Holul era aranjat altfel decât îl ştiam. Covoarele aveau culori mai stinse, grelele draperii demodate erau făcute dintr-o catifea de culoare întunecată. Inima îmi bătea cu putere. Mă îngrijora gândul că am să fiu găsit acolo şi n-am să fiu în stare să ofer nici o explicaţie. Totuşi, după câteva clipe, mi-am dat seama că, în casă, domnea o linişte deplină. Nu se auzeau decât bătăile ceasului. M-am ridicat. Vedeam totul cu ochii mei şi, cu toate

astea, nu-mi venea deloc să cred că minunea se petrecuse din nou.

Am ieşit apoi în oraş şi am constatat că lucrurile evoluaseră, de la prima mea experienţă. Nu foarte mult, ce-i drept... era, totuşi, abia începutul veacului nostru. În curţile din spatele caselor se zăreau vaci şi coteţe pentru păsări. Nu prea departe, se vedea întinderea preeriei. Adevărata dezvoltare încă nu începuse şi nici un semn nu prevestea oraşul de astăzi. După toate probabilităţile, era anul 1904. Plutind pe un nor de emoţii contradictorii, am început să mă plimb de-a lungul trotuarului de lemn. Am trecut pe lângă câţiva oameni, mai întâi un bărbat, apoi o femeie... S-au uitat la mine cu o privire plină de uimire. Acum sunt conştient de asta, dar atunci abia dacă i-am băgat în seamă. N-am coborât cu picioarele pe pământ decât în clipa când m-am întâlnit cu două doamne care veneau din direcţie opusă, pe acelaşi îngust trotuar de lemn. Abia atunci mi-am dat seama că aveam în faţa ochilor, în carne şi oase, persoane care trăiseră la începutul secolului. Purtau fuste lungi până în pământ, care foşneau la fiecare pas. Era o zi caldă, dar se vede treaba că, mai devreme, plouase. Se zăreau urme de noroi pe tivul fustelor.

Cea mai în vârstă dintre doamne m-a privit şi a zis:

– Ia te uită! Joseph Maynard! Deci, până la urmă, ai sosit la timp ca să fii de faţă la înmormântarea bietei tale mame... De pe ce meleaguri ţi-ai luat hainele astea ciudate?

Fata n-a rostit o vorbă. Se uita la mine şi atât.

Eram pe punctul să spun că eu nu eram Joseph Maynard, dar mi-am dat seama că n-ar fi fost deloc înţelept. Pe urmă, mai era şi însemnarea pe care bunicul o făcuse în jurnal, în ziua de 18 mai. Mi-o aduceam aminte perfect:

„M-am întâlnit cu doamna Caldwell şi cu fiica ei, Marietta, pe stradă. Nu-i venea să creadă că m-am întors acasă, să asist la înmormântare".

Un gând mi-a străbătut mintea cu iuţeala fulgerului, lăsându-mă buimac şi, totuşi, indiferent. *Dacă asta era doamna Caldwell şi cealaltă fata ei, dacă asta era întâlnirea cu pricina, atunci...*

Doamna Caldwell tocmai mi se adresa:

– Joseph Maynard, aş vrea să ţi-o prezint pe fiica mea, Marietta. Tocmai vorbeam cu ea despre înmormântare, nu-i aşa, iubita mea?

Fata continua să se uite la mine.

– Chiar aşa, mamă? zise ea.

– Bineînţeles că despre asta discutam. Nu-ţi aminteşti? Doamna Caldwell părea enervată. Marietta şi cu mine o să venim mâine la înmormântare, a continuat ea, grăbită.

– Parcă spuneai că urma să mergem la ferma familiei Jones, spuse Marietta, pe un ton foarte liniştit.

– Marietta, cum poţi să spui aşa ceva? Era vorba de programul nostru de poimâine. Dacă am făcut, totuşi, vreun aranjament de felul ăsta, va trebui să-l schimbăm.

Părea, din nou, stăpână pe situaţie.

– Am fost întotdeauna în relaţii prieteneşti cu mama dumitale, domnule Maynard, nu-i aşa, Marietta? mai spuse ea, pe un ton plin de înţelesuri.

– Mie mi-a fost totdeauna dragă, răspunse Marietta, şi abia dacă se simţise accentul pe care-l pusese pe cuvântul *mie.*

– Atunci, ne vedem mâine la biserică, la ora două, zise iute doamna Caldwell. Hai să mergem, Marietta.

M-am dat la o parte, să le las să treacă, şi am luat-o iar spre casă. Am cercetat toate camerele, neştiind dacă voi da sau nu peste trupul neînsufleţit, dar am constatat că fusese ridicat de acasă.

Începeam să am un sentiment de vinovăţie. Propria mea mamă murise în 1963, când eu eram departe, în Vietnam. Avocatul familiei fusese cel care se ocupase de înmormântare. Mi se întâmplase adesea, în nopţile fierbinţi din junglă, să-mi imaginez casa pustie în care ea zăcuse. Mi se părea, atunci, că asta era tot ceea ce puteam face spre a mă apropia de realitate. Asemănarea dintre cele două situaţii mă deprima.

Am încuiat uşa, am tras ceasul, reaşezând greutatea în dreptul anului 1966, şi m-am reîntors în secolul XX. Umbra întunecată a morţii s-a îndepărtat încet şi m-am trezit din nou faţă în faţă cu un gând ce nu-mi dădea pace:

„Oare Joseph Maynard chiar se întorsese în oraşul său natal, în ziua de 18 mai 1904? Şi dacă nu, atunci la cine se referea însemnarea pe care bunicul meu o făcuse, în jurnalul său, pe 19 mai?"

Însemnarea spunea, pur şi simplu:

„Am asistat la înmormântare, în această după-amiază şi am vorbit din nou cu Marietta".

Am vorbit din nou... aşa scria acolo! Şi dacă eu fusesem cel care vorbisem cu ea, prima dată, atunci însemna că tot eu urma să asist la înmormântare?

Mi-am petrecut toată seara citind jurnalul, în căutarea unui cuvânt sau a unei fraze care să-mi arate că situaţia era exact aşa cum începuse să mi se arate. N-am găsit nici o singură referire la perioada imediat următoare, dar – după ce m-am gândit bine – lucrul mi s-a părut foarte firesc. Am presupus că jurnalul căzuse în mâinile cui nu trebuia.

Am ajuns la însemnarea în care Joseph Maynard şi Marietta Caldwell îşi anunţau logodna. Şi, puţin mai încolo, am ajuns şi la ziua în dreptul căreia sta scris „Astăzi m-am căsătorit cu Marietta!" În momentul acela, m-au trecut toate sudorile şi am pus jurnalul deoparte.

Întrebarea era următoarea: „Dacă eu făcusem toate astea, atunci ce se întâmplase cu adevăratul Joseph Maynard? Nu cumva singurul fiu al străbunicilor mei murise, pe la vreo margine de America, neştiut de cei între care copilărise?"

Mi s-a părut explicaţia cea mai verosimilă, de la bun început M-am dus la înmormântare şi orice îndoială s-a risipit. Dintre toţi cei prezenţi acolo am fost singurul purtător al numelui Maynard, în afară de răposata mea bunică. După aceea, am discutat cu avocatul familiei şi am devenit proprietarul formal al tuturor bunurilor.

Apoi, m-am aşternut pe treabă, ca să mă asigur că tatăl meu avea să se nască. Pentru un bărbat care ştia sigur că această căsătorie urma să aibă loc, Marietta era, totuşi, o fată surprinzător de greu de abordat. Mai avea un admirator, un tânăr pe care îmi venea să-l stâng de gât, ori de câte ori îl vedeam. Băiat cu un temperament vulcanic, dar sărac. De aceea, părinţii Mariettei nu-l prea aveau la suflet; ei însă se pare că nu-i prea păsa.

În cele din urmă, pentru că nu-mi puteam permite să pierd, am încălcat regula jocului. I-am spus doamnei Caldwell că aş dori să înceapă s-o îndemne pe Marietta să-l ia pe celălalt. Cât despre mine, trebuia să mă critice cât mai mult. I-am sugerat că ar putea să-i spună fetei că eu nu sunt genul de om

pe care să te bizui. Într-o bună zi, de pildă, aş fi fost capabil să-mi fac bagajele şi să plec în vreun colţ uitat de lume, târând-o după mine spre cine ştie ce greutăţi.

Aşa cum începusem să bănuiesc, fata avea o fire aventuroasă. Nu ştiu exact în ce măsură a fost mama ei în stare să-i schimbe atitudinea, dar, dintr-o dată, Marietta a devenit mai prietenoasă. Pe viitor, eram atât de preocupat să o cunosc, încât jurnalul aproape că îmi ieşise din minte. După ce ne-am logodit, l-am căutat şi am constatat că logodna avusese loc exact în ziua notată acolo. Atunci, m-a cuprins spaima. Iar când Marietta a fixat ziua cununiei exact în data din jurnal, m-am trezit şi mai tare la realitate şi am început să judec situaţia în modul cel mai serios. Dacă făceam jocul până la capăt, urma să devin propriul meu bunic. Dacă nu-l făceam, ce-ar fi urmat?

Tot gândindu-mă, îmi simţeam mintea din ce în ce mai pustie. Atunci, am căutat prin casă până am găsit un caiet îmbrăcat în piele, aproape identic cu cel pe care fusese scris jurnalul. Am copiat, cuvânt cu cuvânt, toate însemnările şi am pus noul jurnal sub tăblia din partea de jos a pendulei. Presupun că, de fapt, este vorba de unul şi acelaşi jurnal, până la urmă. Eu l-am pus în ascunzătoare, şi tot eu l-am descoperit, mai târziu.

Marietta şi cu mine ne-am căsătorit, aşa cum stabilisem şi, curând, toate semnele ne-au ajutat să ghicim că tatăl meu avea să se nască, la timpul cuvenit – fireşte, însă că Marietta nu vedea problema în aceiaşi termeni.

Povestirea suferi o mică întrerupere, când se făcu auzit glasul acru al unei femei:

– Domnule Maynard, cu alte cuvinte vrei să spui că ai mers până la capăt cu jocul de-a căsătoria şi că acea biată fiinţă urmează să aibă un copil?

Maynard îi răspunse cu blândeţe:

– Toate astea s-au întâmplat cândva, la începutul veacului.

Femeia se înroşi la faţă:

– Cred că e povestea cea mai îngrozitoare pe care am auzit-o vreodată!

Maynard se întoarse spre ceilalţi, cu un aer întrebător:

– Voi ce părere aveţi? Nu consideraţi că un om are, totuşi, dreptul moral să-şi asigure propria naştere?

– Deh…, începu un bărbat cu o voce încărcată de îndoieli.

– Nu credeţi că ar fi mai bine să-mi termin povestea, înainte de a discuta? zise Maynard. Apoi continuă:

– Problemele au început să apară, aproape imediat. Marietta dorea să afle unde mă duceam, în zilele în care dispăream de acasă. Mă supunea unor adevărate interogatorii despre trecutul meu. Unde fusesem până atunci? Ce locuri vizitasem? Ce mă îndemnase să-mi părăsesc căminul părintesc, atunci, la început? Şi, pentru bunul motiv că nu eu eram Joseph Maynard, n-a durat mult până să încep să mă simt sub papuc. Avusesem intenţia să stau cu ea măcar până la data naşterii copilului, făcând doar incursiuni sporadice în lumea mea. Dar se ţinea după mine prin toată casa. Aproape că m-a surprins când manevram ceasul, în vreo două rânduri. Eram din ce în ce mai alarmat. Apoi, mi-am dat seama că Joseph Maynard trebuia să-şi părăsească din nou epoca, de data asta pentru totdeauna.

La urma urmei – mă gândeam eu – ce sens avea să-mi asigur propria mea naştere, dacă tot nu puteam face mai mult de atât? Aveam o viaţă de trăit, 1967 şi anii de după aceea. Se mai punea şi problema unei alte căsătorii şi a unor copii care să ducă mai departe numele familiei.

În cele din urmă, mi-am luat inima în dinţi. Nu aveam de ales.

Aici, Maynard fu din nou întrerupt de aceeaşi femeie care vorbise şi prima dată:

– *Domnule Maynard,* cum poţi să stai acolo atât de liniştit şi să ne spui că ai părăsit-o pur şi simplu pe acea biată fată cu pruncul în pântec?!

Maynard îşi ridică mâinile spre tavan, cu un aer neajutorat:

– Ce altceva puteam să fac? La urma urmei, era înconjurată de familia ei, care îi purta de grijă. Am mers până acolo încât mi-am spus că Marietta s-ar putea, curând, recăsători cu tânărul acela impetuos... Deşi, să fiu sincer, ideea îmi displăcea.

– De ce n-ai adus-o aici, cu dumneata?

– Pentru că eu aveam nevoie ca acel copil să se nască acolo şi *atunci*

Femeia deveni albă ca varul. Aproape că nu reuşea să spună ce gândea, din pricina furiei:

– Domnule Maynard, nu cred că mai doresc să rămân sub acoperişul dumneavoastră.

Maynard rămase înlemnit.

– Doamnă, dumneavoastră *chiar credeţi* povestea pe care v-o spun?

Ea clipi de câteva ori şi spuse „Aha!" Apoi, se lăsă pe spătarul scaunului şi încercă să râdă, cu oarecare stânjeneală. Mai multe persoane se amuzară pe seama ei, dar nu erau prea convinse.

Maynard îşi continuă povestea:

– Nici nu vă puteţi imagina cât de vinovat mă simţeam. De câte ori întâlneam câte o fată drăguţă, imaginea Mariettei mi se arăta în faţa ochilor, precum o stafie. Mi-a luat mult timp şi mult efort să mă conving pe mine însumi că ea murise, probabil cândva prin anii '40 sau poate chiar mai devreme. Şi totuşi, după numai patru luni, nu mai reuşeam să-mi amintesc chipul ei, cu exactitate.

Apoi, într-o noapte, la o petrecere, am cunoscut-o pe Joan. De cum am văzut-o, mi-a amintit de Marietta. Şi n-a fost nevoie de mai mult. Trebuie să recunosc că ea a fost cea care s-a năpustit asupra mea. Mi-a părut bine, totuşi, pentru că – dacă n-aş fi avut de-a face cu o persoană ca Joan, care să mă împingă de la spate – nu sunt sigur că m-aş fi încumetat.

Ne-am căsătorit, şi, conform obiceiului, am trecut-o peste pragul vechii noastre case. După ce i-am dat drumul din braţe, s-a uitat la mine lung de tot, cu o privire tare ciudată. În cele din urmă, mi-a spus încetişor:

– Terry, vreau să-ţi fac o mărturisire.

– Da?

Nu-mi trecea prin cap ce-ar fi putut spune.

– Terry, am un motiv foarte serios pentru care m-am grăbit să mă mărit cu tine.

Am simţit că se cască pământul sub mine. Mai auzisem eu de fete care se grăbeau să se mărite, din anumite motive.

– Terry, o să am un copil.

Şi spunând acestea, veni spre mine şi îmi trase două palme, peste faţă. Cred că, în viaţa mea, n-am rămas mai încremenit de uimire.

Aici, Maynard făcu o pauză şi îşi plimbă privirile prin încăpere. Musafirii se holbau unii la alţii, stingheriţi. În cele din

urmă, femeia care se manifestase atât de critic spuse cu satisfacţie:

– Bine ţi-a făcut!

– Credeţi că am meritat una ca asta?

– Orice om care se ţine de asemenea lucruri...

– Bine, doamnă, protestă Maynard, dar nu uitaţi că eu descoperisem că dacă nu devin propriul meu bunic, n-am să mă mai nasc niciodată. Dumneavoastră ce aţi fi făcut, în situaţia mea?

– Mie îmi sună a bigamie, spuse un bărbat. Evident, nu pot să fiu de acord cu o femeie care încearcă să vâre pe gâtul unui bărbat propriul ei copil nelegitim. Mă şi mir de tine, Joan.

Era un vechi prieten al familiei Maynard care, acum, auzea povestea pentru prima oară.

– O femeie împinsă de disperare e în stare de orice, murmură Joan.

– Să fie oare bigamie, dacă prima soţie a murit, după toate probabilităţile, de o generaţie şi mai bine? zise Maynard, pe gânduri. Apoi, izbucni:

– În plus, trebuia să iau în calcul soarta întregii omeniri.

– Ce vrei să spui? se auzi din mai multe părţi.

Maynard răspunse cu sinceritate neafectată:

– Încercaţi să vă imaginaţi ce forţe colosale se ascund în spatele acestei călătorii în timp. Eu nu sunt om de ştiinţă, dar văd, cu ochii minţii, imaginea acestui univers alcătuit din materie mişcându-se prin timp, după legile stricte dictate de energie. În comparaţie cu o asemenea forţă, bomba atomică nu e nimic mai mult decât o biată pâlpâire de lumină străpungând un întuneric fără început şi fără sfârşit. Acum, închipuiţi-vă că, într-un anumit moment al acestui proces progresiv spaţiu-timp, un anumit copil care ar fi trebuit să apară, într-un anumit loc şi la un anumit moment, n-ar mai apărea deloc. Şi, deoarece acest copil despre care vă vorbesc a devenit, apoi, tatăl meu, vă întreb dacă el şi eu am fi continuat să existăm, în cazul în care copilul care a fost el nu s-ar fi născut deloc. Şi dacă noi n-am fi apărut pe lume, oare brusca noastră dispariţie ar fi afectat restul universului sau nu?

Maynard se aplecă înainte şi continuă, solemn:

– Eu cred că da. Cred că o asemenea întâmplare ar afecta toată alcătuirea universului. Ba mai mult: cred că întregul

univers ar fi dispărut, uite-aşa, ca un balon de săpun. Echilibrul vieţii este, cu siguranţă, extrem de sensibil. O cât de mică greutate pusă, în plus, pe unul din talerele balanţei, o cât de slabă legătură ruptă, şi gata, toată structura se prăbuşeşte. Având în minte o asemenea posibilitate, puteam eu oare să procedez altfel decât am făcut-o?

Dădu din umeri, îşi depărta palmele a neputinţă întrebătoare şi se lăsă pe speteaza scaunului.

Urmă un moment de tăcere. Apoi, un bărbat spuse:

– Ei bine, mie mi se pare că amândoi aţi căpătat exact ce-aţi meritat.

Şi continuă, privind încruntat spre Joan:

– Te cunosc de trei ani şi ne-am văzut din când în când, dar nu ştiu nimic de existenţa vreunui copil. S-a prăpădit de mic sau ce s-a întâmplat? Şi, dacă a murit, de ce mai e nevoie să scoateţi la vedere toate rufele murdare din familie?

Maynard râse:

Joan, ar fi bine să termini tu povestea.

Soţia lui aruncă o privire spre ceas.

– Crezi că mai e vreme, dragule? Mai sunt numai douăzeci de minute până la miezul nopţii. Noaptea de Anul Nou e importantă, pentru fiecare din noi.

– Scurteaz-o, atunci.

Joan începu să vorbească:

– Vedeţi, de fapt temerile lui Terry cum că mult prea curioasa Marietta l-ar putea vedea plecând spre viitor sau revenind în trecut, erau întemeiate. Până la urmă, într-o bună zi, l-a văzut cum dispărea. E limpede că aşa a fost, dacă vă gândiţi bine. Pentru că, dacă l-ar fi prins când se întorcea, ar fi făcut, pe loc, o criză de isterie. În situaţia dată, însă, a avut răgazul să se frământe din tot sufletul, şi, apoi, să-şi revină, încet, încet. Nu-i de mirare, deci, că îl urmărea pretutindeni prin casă, ca o caţă arţă-goasă. O mulţime de cuvinte îi stăteau pe buze, dar nu îndrăznea să le rostească. Prin urmare, l-a văzut venind şi plecând în mai multe rânduri. Repetându-se, experienţa părea din ce în ce mai puţin înspăimântătoare şi, în final, a început să devină curioasă, într-una din zile, el s-a trezit înaintea ei şi i-a lăsat un bilet, pe pernă, prin care îi spunea că va lipsi două zile. După ce a citit biletul, ea s-a pregătit de călătorie: s-a îmbrăcat, a luat toţi banii care erau în casă şi a coborât din dormitor spre

locul unde se afla orologiul. Îl cercetase dinainte şi îşi făcuse o idee despre felul cum ar trebui să funcţioneze. Văzu că, şi de data aceasta, anul fixat era 1967. Trase de greutatea din cristal, aşa cum îl văzuse pe soţul ei făcând şi, curând, o apucă un soi de ameţeală puternică. Iat-o, deci, în plin secol XX, chiar dacă nu şi-a dat seama de diferenţe, de la bun început. Când a ieşit din casă, s-a trezit în miezul unui adevărat coşmar. Când a vrut să traverseze, un mecanism monstruos s-a năpustit asupra ei şi, apoi, s-a oprit cu un scârţâit puternic. Un bărbat furios a scos capul pe fereastră şi a luat-o la zor.

Tremurând din tot corpul, a ajuns iar pe trotuar, mai mult moartă decât vie de spaimă. A început să devină mai precaută şi a învăţat foarte repede să se descurce. După nici jumătate de ceas, a ajuns în dreptul unei vitrine pline de rochii. A intrat în magazinul cu pricina, a scos banii pe care îi avea şi a întrebat-o pe vânzătoare dacă erau buni. Fata l-a chemat pe şeful ei. El a trimis una din bancnote la banca cea mai apropiată, să vadă dacă e autentică.

Apoi, Marietta şi-a cumpărat o rochie, un costum, lenjerie de corp, accesorii şi pantofi. Când a ieşit din magazin, deşi tremura la gândul că a îndrăznit să pună pe ea asemenea haine neruşinate, era cât se poate de hotărâtă. Se simţea ostenită, aşa încât s-a întors acasă şi apoi, în vremea ei.

Zilele treceau şi ea devenea din ce în ce mai îndrăzneaţă. Nu prea înţelegea exact care sunt intenţiile soţului ei şi, deci, era bănuitoare. Nu avea nici un punct de reper după care să judece cât de departe se putea merge în acest secol XX, cât de mult însemna „a fi modern" pentru o femeie a acestei vremi. A învăţat să fumeze, deşi, la început, simţea că se sufocă. A învăţat să bea, deşi, după primul pahar, a dormit neîntoarsă timp de o oră. Şi-a găsit o slujbă, la un magazin. Patronii au fost de părere că accentul ei demodat le va face plăcere clienţilor. A fost concediată în mai puţin de o lună, motivul principal fiind acela că se apucase să imite accentul celei mai puţin educate dintre vânzătoare şi, în parte, pentru că uneori nu venea deloc la serviciu.

Acum era foarte sigură că urma să aibă un copil. Şi, pentru că soţul ei încă nu o abandonase de tot, i-a spus şi lui. Cred că nutrea speranţa că el îi va face mărturisiri complete, dar n-aş putea băga mâna în foc pentru asta. E greu să ştii exact ce e în

capul unei femei sau al unui bărbat. Oricum, n-a mers. La scurtă vreme, el a plecat şi nu s-a mai întors.

Era furioasă, pentru că ghicise cam ce planuri îşi făcuse el. Şi totuşi, în ea se dădea o luptă. Pe de-o parte, se afla în situaţia femeii dispreţuite de bărbatul ei. Pe de alta, se afla şi în situaţia femeii care se simte în stare să lupte cu soarta, s-o schimbe.

Atunci, şi-a încuiat casa. A anunţat că pleacă într-o călătorie. Ajunsă iar în 1967, şi-a găsit o slujbă şi a închiriat o cameră, folosindu-se de numele de fată al mamei ei: Joan Craig. A făcut ce a făcut şi a fost invitată la o petrecere unde ştia că îl va întâlni pe Terry Maynard. Coafura cea nouă şi hainele moderne pe care le îmbrăcase au făcut ca asemănarea dintre ea şi Marietta să fie destul de vagă.

S-a căsătorit cu individul şi, drept pedeapsă pentru felul cum se gândise el să scape de ea, i-a oferit cea mai mare surpriză şi l-a lăsat să dea cu capul de pragul de sus. Şi, dacă ne gândim bine, ce-i mai rămânea de făcut Mariettei? Când un bărbat se însoară cu o femeie de două ori, ba a doua oară chiar fără să ştie cine e ea, nu poate fi decât dragostea la mijloc... Doamne, Dumnezeule, mai sunt trei minute până la miezul nopţii. Trebuie să mă duc să hrănesc ţâncul.

Şi Joan sări în picioare şi dispăru în direcţia holului.

După vreun minut de la plecarea ei, un bărbat rupse tăcerea:

– Măi, să fie! Deci, nu numai că eşti propriul tău bunic... Pe deasupra, te-ai mai şi căsătorit cu propria ta bunică, în 1970. Nu ţi se pare că asta complică niţeluş lucrurile?

Maynard dădu din cap.

– E singura soluţie, nu înţelegeţi? Avem un copil, în trecut. El creşte şi devine tatăl meu. Toţi ceilalţi copii care se vor mai naşte vor rămâne aici, să ducă mai departe numele familiei. Eu, unul, mă simt mult mai în largul meu, acum.

În depărtare, începură să se audă zgomotele obişnuite ale miezului de noapte de An Nou. Maynard îşi ridică paharul:

– Doamnelor şi domnilor, ridic acest pahar pentru viitor, pentru anul 1971 şi tot ce mai vine după el.

După ce toată lumea bău, se auzi o voce sfidătoare, de femeie:

– Şi, acum, soţia ta Joan s-a întors?

Maynard făcu semn că da.

– Ce nu înţeleg eu, continuă ea, e un singur lucru: ai spus că cifrele scrise pe acel pendul mergeau până la 1970. Ei bine, 1970 tocmai s-a încheiat.

– Cum? zise Terry Maynard. Brusc, îl cuprinse panica. Se ridică pe jumătate, vărsând aproape tot din ce mai rămăsese în paharul pe care-l avea în faţă. Apoi, se lăsă la loc încetişor, mormăind:

– Sunt sigur că totul o să fie bine. Soarta nu poate fi chiar atât de ironică.

Femeia care se arătase atât de aspră se ridică deodată în picioare. Buzele i se subţiaseră.

– Domnule Maynard, n-ai de gând să te duci să vezi?

– Nu, nu, totul e bine. Sunt convins. Mai e loc şi pentru alte cifre, sub greutatea ceasului. Pur şi simplu trebuie să mai scrijelesc, acolo, şi alte cifre. Sunt sigur că aşa trebuie să fie.

Un bărbat porni, cu paşi nehotărâţi, spre uşa de la intrare. Se întoarse cu fruntea încreţită:

– Poate că e bine să ştiţi că ceasul despre care vorbeaţi s-a oprit... exact la miezul nopţii.

Maynard nu se clinti. Continua să mormăie:

– Sunt sigur că totul o să fie bine.

Două femei se ridicară.

– Ne ducem sus să o căutăm pe Joan, zise una dintre ele.

Se întoarseră aproape imediat.

– Nu e acolo. Nu-i nici urmă de ea.

Cei trei care plecaseră spre sufragerie înainte ca Terry să-şi înceapă povestea, apărură şi ei. Unul dintre ei, un bărbat, li se adresă tuturor, vesel nevoie mare.

– E trecut de miezul nopţii, deci bănuiesc că aţi ajuns la sfârşit...

Şi adăugă, privind iute spre Maynard:

– Le-ai spus că cifrele se termină cu 1970?

Musafirii începură să se foiască, smulgându-se din înlemnire. Bărbatul continuă să le vorbească, la fel de vesel:

– Când am auzit-o eu, era în 1968... şi tocmai la miezul nopţii ceasul se oprise.

Cineva a spus:

– Dispăruse Joan cu aproximativ trei minute înainte?

– Da.

Mai mulţi oaspeţi ieşiră în hol ca să se uite la ceas. Cuvintele erau purtate înapoi...

– Pe legea mea, s-a încheiat în 1970... Mă întreb dacă Maynard are un nou număr gravat în fiecare an... Ei, Pete, ia greutatea... Nu, eu mă simt puţin cam prost de când am aflat de povestea asta... Maynard a fost întotdeauna un tip excentric... Am zis bine, nu-i aşa?

Mai târziu, pe măsură ce oaspeţii plecau, o femeie spunea tânguitor:

– Dar dacă a fost doar o glumă, de ce nu s-a mai întors Joan?

O voce ştearsă răsună din întuneric, de după uşă... Soţii Maynard sunt un cuplu atât de interesant, nu-i aşa?